

O CENTRO DE DOCUMENTACIÓN EN NORMALIZACIÓN IDEAL

Jordi Bañeres Barril
Centre de Documentació en Sociolingüística

Precisións previas

Da autoría: quen asina este relatorio actúa como simple mediador. Sen andar con voltas, a autoría é asemade múltiple e única: os catro profesionais que constituímos o equipo responsable do Centro de Documentación en Sociolingüística (Instituto de Sociolingüística Catalana, De Política Lingüística, Departamento de Cultura, *Generalitat* de Cataluña).

Dos destinatarios: partimos do suposto de que son os profesionais da normalización do galego; xa que logo bordeamos todo tecnicismo propio do léxico bibliotecario, e calquera referencia concreta ó contexto catalán.

Sobre o obxectivo: o noso relatorio quere ser unha achega á normalización do galego. Para o dito fin, imos partir da nosa experiencia profesional labrada a partir dos nosos éxitos, pero mormente forxada a partir dos nosos erros e fracasos.

Sobre o contido: imos esbozar o que entendemos que debe ser un Centro de Documentación en Normalización (= CDN) *ideal* para unha lingua minorizada (L). Ideal: porque dá fe do noso mellor saber e entender, non porque pretendamos dar leccións a ninguén, nin moito menos sentar cátedra. Cada un sabe as súas. Ademais, coida de dar o consello de xeito que che non tiren o pelelo.

Despois destas advertencias previas, procuraremos dar resposta ás seguintes preguntas:

- ¿Que é un CDN?
- ¿Para quen?
- ¿Como actúa?
- ¿Sobre que materias?
- ¿En que formato?
- ¿Como se atopa a información?
- ¿Que difunde?
- ¿Como amplía o seu fondo?
- ¿Con quen podemos contar?

¿Que é?

O CDN pode definirse como un centro de documentación gobernamental especializado en normalización lingüística. Imos esmiuzar esta definición:

Centro de Documentación: bibliotecas, hemerotecas, mediatecas, centros de obtención de documentos... unha longa restra de nomes para un número curto de modulacións sobre un mesmo tema. De entre estas, "Centro de documentación" achega unha etiqueta razoablemente

clara para o público e bastante axustada ó seu obxectivo último: cubrir as necesidades informativas dos usuarios, sen que importe o soporte que vehicula a información.

Gobernamental: todos os servicios informativos atenden ós seus clientes. Un organismo do goberno, atende a algo máis ca consumidores: serve a cidadáns, con dereitos moi por enriba dos de calquera comprador, pero tamén, asunto de maior transcendencia, con responsabilidades cívicas. De entre a cidadanía, unha categoría especial require a súa atención preferente: os empregados públicos, ó servicio dos cidadáns, neste caso os profesionais da normalización lingüística.

Especializado na normalización lingüística: a sociolingüística teórica queda basicamente cuberta polas bibliotecas universitarias ou de institutos académicos. Pero a normalización desborda a sociolingüística apreixando multitud de materias, enfoques, disciplinas. Ensamba, con obxectivos sempre instrumentais, sociolingüística, ensino de adultos, demografía, socioloxía da identidade e de relacións étnicas, teoría da planificación, derecho, politicoloxía....

¿Para quen?

Para todos, como queda dito. Vexámolo:

Para a cidadanía

O CDN presta un servicio de referencia. A Administración, na medida en que é pública, informa. Un dos vehículos para facelo é a través do CDN, espacio onde o cidadán se ilustra sobre materias públicas do seu interese.

Para a función pública

O CDN desempeña o papel de centro de obtención de documentos e análise de información. En calidade de tal, localiza, selecciona e reelabora a información por encargo da dirección política ou técnica dos SNL/SL.

O CDN é proveitoso como centro de documentación especializado, onde os técnicos dos SNL/SL atopan información relevante para o desempeño dos seus labores.

Biblioteca de referencia xeral. O CDN é de proveito para todos os empregados públicos, mediante o seu fondo de obras de referencia e consulta común.

Funcións universais

Servicios de indización e sinopse. En calquera biblioteca, sen coñecermos títulos nin autores, só a partir da materia, resulta doado localizar os libros pertinentes. Mais non sucede o mesmo cos artigos de revistas. Tratar un artigo dunha publicación periódica supón tanta carga de traballo e dedicación coma tratar todo un libro, coa restricción de que potencialmente este último vai ser máis consultado ca aquel primeiro, polo cal os artigos son sistematicamente preteridos: esta práctica nesgada, malia que beneficia ó usuario común, non atende as necesidades dos investigadores. En efecto, no mundo actual, as revistas científicas serven de punta de lanza da investigación e os libros reléganse á consolidación e divulgación do previamente publicado en artigos. Ó ser esta a situación, multiplicáronse por todas as partes as empresas que seleccionan, resumen e clasifican artigos de revistas científicas de determinadas especialidades, ofertando as ditas referencias e sinopses (en inglés, *abstracts*) en diversos soportes: papel, cd-rom, ou a través da rede. Estas empresas só son rendibles se cobren materias de alto valor engadido, nomeadamente: especialidades en química ou medicina, ou se interesan a un público amplio, nomeadamente: lingüística, onde podemos salientar *Modern Language Association, Language*

Behavior & Language Abstract, Bulletin Signaletique -Sciences du langage.... A partir do dito anteriormente non pode sorprender a escasa presencia das linguas de menor demografía, e por máis abastamento, das minorizadas. Nestas, onde só a Administración pode asumir as tarefas dun servicio de indización e sinopse, o CDN responsabilízase da lingüística aplicada.

Servicio de difusión selectiva da información. No CDN a información trátase en función dos usuarios. Mantense un ficheiro co perfil temático de cada usuario, corpóreo ou virtual, e envíaselle sistematicamente toda a información. Por exemplo, os profesionais dos SNL/SL remítenselle as entradas habidas no CDN no que atinxen a planificación; entre os políticos, mándanselle *dossiers* de artigos de opinión debidamente clasificados....

Funcións dirixidas a outras institucións

Biblioteca depositaria: por convenio interinstitucional, o CDN pode servir de depósito da documentación de entidades -de sociolingüística, ou de comunidades minorizadas- que non estean organicamente capacitadas para manter a súa propia biblioteca ou centro de documentación.

Biblioteca académica e/ou universitaria: mediante convenio cunha facultade de filoloxía, xeograficamente próxima, o CDN pode cubrir materias de lingüística aplicada de xeito que a universidade alixeire custos, e os SNL/SL obteñan contrapartidas en canto á investigación.

¿Como actúa?

Para a Administración: o CDN ten que ser práctico, realista, eficaz e eficiente, o cal implica ter unha idea diáfana de que é unha unidade de soporte. Con independencia da súa situación no esquema funcional, é un elemento máis da infraestructura en función e ó servicio directo da dirección política e técnica dos SNL/SL.

Para os outros: obedece, asesorando e suxerindo, con tino e discreción: informa, sempre en clave positiva, pero procura non opinar; se opina, achega instrumentos, sen entrar en solúcions; se propón solúcions, ofréceas nun amplo abano alegando argumentos de autoridade allea.

No vertical: o CDN debe atender ás cambiantes esixencias políticas. A xerarquía de valores dá principio outorgando o máximo valor á xerarquía. Xa que a relación directa do CDN co poder é, por natureza das cousas, esporádica, fará ben en suplila cunha atenta lectura da prensa. Así mesmo procurará satisfacer as necesidades administrativas, o que o obriga a solicitar a opinión dos SNL/SL mediante enquisas (dos servicios requiridos, melloras posibles...) e a través da reunións con interlocutores dos SNL/SL, para chegar a un consenso sobre o *thesaurus* (vocabulario controlado de voces para recuperar a información, ó estilo dos encabezamentos de materias) e os criterios de codificación e situación dos materiais; co fin de detallar e asignar o orzamento entre as diferentes unidades dos SNL/SL; de cara a acordar que tipo de información se vai divulgar e en que formato....

No horizontal: o CDN débese situar nun universo de bibliotecas especializadas. Coas achegadas establece convenios de grande alcance; coas afastadas, os convenios son puntuais.

¿Sobre que materias?

Dado que quen moito enfeixa pouco ata, e que o orzamento é escaso para unha bibliografía tan ampla, cómpre graduar as necesidades, o que aconsella detallar as compras en imprescindibles, interesantes e axeitadas.

Imprescindibles. O fondo debe ser exhaustivo sobre a situación social da L no seu dominio histórico (inclúe materias afins como demografía, socioloxía, politicoloxía...), minorías da L fóra do seu dominio histórico, dereito lingüístico, asesoramento e linguaxes de especialidade (inclúe diccionarios e vocabularios) e teoría da planificación lingüística.

Interesante. O fondo será amplio, áinda que se deba contar coa colaboración doutros centros, respecto ás minorías alófonas no dominio histórico da L e a política lingüística estatal.

Secundarias. Máis ca un extenso fondo, convén dispor de interlocutores e facer uso de préstamos interbibliotecarios, photocopies, rede, fax.... O epígrafe inclúe: política lingüística da Unión Europea, minorías lingüísticas dentro do mesmo estado, na Unión Europea e no resto do mundo.

De que tipo?

Nun CDN individualízanse diversas seccións:

- Biblioteca
- Hemeroteca
- Arquivo de prensa
- Arquivo de materiais de SNL/SL
- Artigos soltos
- Traballos de investigación inéditos
- Fondo de derecho lingüístico
- Arquivo multimedia

A continuación imos glosar algunas notas que consideramos relevantes respecto de cada unha destas seccións.

Biblioteca

En canto ó fondo que cualificamos como imprescindible, este debe ser de verdade exhaustivo: así se non se consegue un orixinal, suplírse con photocopies (entendendo que se van respectar os dereitos intelectuais). Pola mesma, vaise controlar sistematicamente a bibliografía, único modo de determinar as carencias. Este control realizaase a partir de catálogos de editoriais, noticias de libros na prensa, bibliografías nacionais (ISBN...) e especializadas, visita a librerías, confrontación das referencias citadas nas novidades.... Co mesmo ánimo de exhaustividade, os libros imprescindibles trataranse con axilidade, co fin de que sexan consultables tan pronto como sexa posible. Nas bibliotecas xerais transcorre máis dun ano desde a primeira noticia dun título ata que se coloca no andel: no CDN este lapso pode e debe reducirse ó mes.

Hemeroteca

Resulta sen dúbida imprescindible que o CDN dispoña de todas as gacetas publicadas polos SNL/SL, asociacións de militancia lingüística, institucións académicas consagradas á L e a estudios sociais. No caso de que non haxa outra biblioteca que coleccione as publicacións da diáspora, o CDN pode asumir esta tarefa: é unha materia afastada do foco de atención preferente pero moi interesante e ben factible debido ós múltiples lazos dos SNL/SL centrais con innumerables institucións.

Arquivo de prensa

En todas as grandes unidades en que se estructura a Administración, existen "servicios de prensa" que periodicamente seleccionan as noticias dos xornais para eleboraren *dosieres*. O CDN debe recibilos co fin de os indizar e de arquivalos para a súa rápida recuperación. Resulta difícil exacerbar a importancia do Arquivo de prensa: só a partir del resulta posible compilar os avatares recentes da normalización lingüística. Para xestionalo o mellor é dispor dun arquivo electrónico (integrado por unha computadora persoal con escáner, gravador de cd-rom e os correspondentes programas). Para ponderar as vantaxes deste equipo pode servir como exemplo o seguinte: se un usuario solicita os artigos que publicou un autor sobre un tema de interese, o documentalista procede a seleccionalos e a copialos nun cd-rom virxe e o usuario consultaos na casa. En menos de cinco minutos resolveuse un asunto que sen o CDN nin o arquivo electrónico sería un problema cunha solución que precisaría semanas de arduo traballo.

Arquivo de materiais de SNL/SL

A maior parte dos materiais elaborados polos SNL/SL son circunstanciais, xa se trate de textos de uso interno, como proxectos, informes e memorias, simplemente policopiados e de restrinxida difusión, xa sexan materiais de campaña, volatilizados no mesmo acto de consumo: carteis, almanaque, trípticos, bolígrafos, adhesivos, carpetas, gorras, insignias, camisetas. Materiais, daquela, que se non arquiva o CDN, raramente ningún máis vai gardar aparte do mesmo SNL/SL, no caso de o facer.

Pero o seu interese é grande. Para os SNL/SL centrais serve para contrastar a diversidade operativa dos periféricos, a estes, os materiais doutros servicios posibilitáñles aproveitarse da experiencia allea. Entre os investigadores, tal provisión permítelles investigar a planificación lingüística en toda a súa complexidade. Aínda máis: mediante unha web, que pode encargarse de crear e manter o CDN, adicada ó intercambio de demandas/ofertas de investigación en planificación lingüística, os SNL/SL teñen ó seu dispor a posibilidade de empregar a capacitación dos estudiantes universitarios para abordar investigacións de menor entidade, ó mesmo tempo que ós devanditos estudiantes se lles ofrece a eventualidade de emprenderen traballos que superen o teorismo académico.

Textos soltos

Na información, cantidade é calidade. Un centro de documentación, ademais de libros, informes, revistas, tamén dá a benvida a calquera documento que achegue información. De entre eles imos salientar copias de artigos de revistas facilitados por outras bibliotecas, textos baixados da rede -hoxe están, mañá quén sabe-, separatas: editadas ou ben, tras rabenar coa coitelas as páxinas que interesan, soltos, follas voantes e pasquínns de asociacións de militancia lingüística, programas e publicidade de partidos e sindicatos...

Traballos de investigación inéditos

Se coidarmos que unha investigación empeza onde remataron as anteriores, o CDN ten que reunir traballos lectivos universitarios, teses de doutoramento, informes de estudiantes en prácticas en SNL/SL, traballos de adxudicatarios de bolsas, textos de concursantes a premios, informes de investigacións encargados polos SNL/SL a empresas demoscópicas, comunicacións e relatorios lidos en encontros científicos... Estes materiais, abundantes en número, coteñen tanta ou más información cá publicada e son de notable actualidade.

Fondo de dereito lingüístico

Unha das frontes decisivas da batalla lingüística resólvese nos tribunais. Convén non minguar as forzas neste flanco e recompilar disposicións (leis, decretos, normas, edictos...), doutrina (desde tratados monográficos en diversos tomos a artigos de opinión nos xornais), sentencias (Constitucional, Supremo, Superior...). Os materiais relacionados coas cámaras lexislativas -ó cabio, punto de partida de toda norma: debate de comisión e plenario, preguntas, interpelacións...- constitúen un capítulo á parte, pero de tratamiento afín.

Arquivo multimedia

As bibliotecas son as notas necrolóxicas de Gutemberg. Pero inclusive se a este morto lle queda moita vida por diante, convén andar a ben cos herdeiros, polo cal nunca van sobrar gravacións de encontros científicos, vídeos de programas televisivos, materiais didácticos multimedia... O tal material ata hai pouco considerado como de soporte, adquire a marchas forzadas maior entidade propia.

¿Como atopar o que se desexa?

O carácter monográfico do CDN dá un aire de familia a todo o material que almacena. Nun palleiro, áinda máis difícil ca atopar unha agulla é localizar unha palla. Co fin de obviar esta dificultade, o *thesaurus* e a indización permiten dispor dunha rica gama de matices para cualificar con precisión cada documento, logrando deste modo recuperalo con rapidez.

Se non se dispón dun *thesaurus* apropiado, o máis operativo para elaborar un é tomar como referente o dalgúnha entidade institucionalmente vincellada ó CDN, ampliando as entradas específicas a partir dos *thesaurus* en uso noutros CDN semellantes (de Cataluña, do País Vasco, de Quebec...) e adaptándoo ás propias necesidades. Do mesmo xeito que no final dos libros ben editados aparecen diversos índices: antropónimo, toponímico, temático... é un principio útil para un *thesaurus* desagregalo en catro alíneas: temática, xeográfica, de idiomas, e de períodos históricos.

Como indización atrevémonos a suxerir -cos amaños que conveñan- a que utiliza o *Centre de Documentació en Sociolingüística* (véxase apéndice).

¿Qué difunde?

En papel

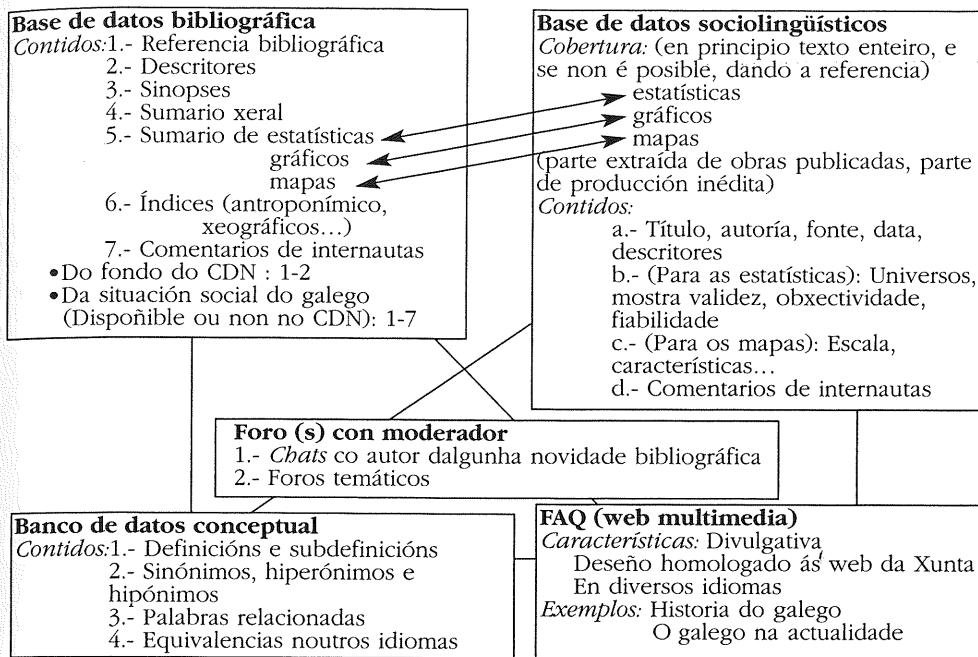
Convén elaborar un *Boletín de sumarios*, reproduciendo todos os sumarios das revistas que se recibiron no CDN desde o anterior boletín. Ata agora, ía ser moi custoso difundir este documento na rede xa que ía esixir o permiso de cada cabeceira, e só se podería ler como imaxe e non como texto. Os boletíns son de grande utilidade: para os profesionais dos SNL/SL xa que permiten coñecer en pouco tempo o contido das últimas revistas e para o mesmo CDN, dado que establece un réxime de intercambio con boletíns de sumarios doutras bibliotecas, e a partir delas pode lograr copia de artigos de interese para o CDN.

Un documento que cómpre considerar é o que o Centre de Documentació en Sociolingüística chama *Estado da cuestión*, antoloxía periódica sobre a situación da normalización, que inclúe textos aparecidos na prensa tales como editoriais, artigos de opinión e recensións de noticias de libros. Tamén reproduce o texto completo de declaracions/manifestos sobre asuntos lingüísticos e non faltan referencias bibliográficas sobre a literatura gris (isto é, non publicada) que entra no CDN.

Virtual

A través da rede débese poder consultar a relación actualizada de novas adquisicións e as obras disponíbeis en réxime de intercambio.

Do mesmo xeito, é sumamente interesante crear un espacio virtual. Pola súa mesma complexidade só ofrecemos un esquema:

As súas vantaxes respecto ó centro de documentación tradicional son múltiples. Os xestores da política lingüística achégalles máis información (estatísticas e referencias), de máxima calidade (ó poder manexar un maior volume de datos), pertinente e adecuada. Alén dos profesionais, conséguense diversos obxectivos interesantes: politicamente, aumenta o prestixio do CDN, así como o do organismo ó que está adscrito e asemade neutraliza o discurso antinormalizador; administrativamente, ábrese a unha maior transparencia e gracias ó autoservicio que implementa, gaña en rapidez, eficiencia e eficacia; científicamente garante maior rigor e calidade.

¿Como se amplía o seu fondo?

Por compra adquírense boa parte dos novos materiais. Pero non todo se pode mercar: o menos, porque non se vende -ou é de balde, ou non se pode conseguir-, o máis, porque o orzamento sempre é minguado respecto do que se desexaría adquirir. Sempre se debe, daquela, recorrer a estratexias alleas ó circuitos comerciais entre as cales imos mencionar peticións, intercambios e donativos.

As peticións -oficio acompañado de carta invocando os cometidos do CDN, ou solicitudes con menos adobíos- resultan eficaces fronte ós SNL/SL, co fin de que remitan ó CDN copia do todos os materiais que elaborasen e que consideren susceptibles de seren de interese común.

O réxime de intercambio concértase con servicios de publicación de universidades, editores institucionais, asociacións de militancia lingüística, entidades académicas adicadas á L e cultura,

partidos políticos e sindicatos, organismos de planificación lingüística doutras comunidades... O intercambio vai producir más entradas canto máis poidamos ofertar. Unha solución áxil é divulgar, a través da rede, os materiais que temos disponibles.

Os donativos poden vir de particulares ou ben de asociacións que non poden xestionar o seu fondo propio e que establecesen co CDN un convenio polo cal este actúa como biblioteca-depósito.

¿Con quen podes contarnos?

Nun centro de documentación escenificanse todos os papeis. Para facerse con máis materiais actúa de colecciónista obsesivo, avarento amoreador e revirado farrapento. Procurando que a desorde se transforme en xeitosa biblioteca aparecen en escena *covachuelistas* con manguitos e arquivistas con quevedos. Máis tarde vannos sorprender titiriteiros informáticos, persuasivos vendedores a domicilio, xentís relacóns públicas.... Unha obra con moita vida, imposible de resumir nas poucas páxinas que bosquexamos. Que non se sorprenda, entón, o lector de que lonxe de dicirle adeus, lle deixemos a porta franca, ofrecéndolle os nosos servicios para o que teña a ben solicitarnos. Comprometémonos a darréelle detallada razón de todo aquello que estea na nosa man. ¿O noso enderezo?

Centro de Documentación en Sociolingüística
DG de Política Lingüística
Departamento de Cultura
Generalitat de Catalunya
R/ Mallorca 272, 1º andar
08037 Barcelona
Teléfonos 93 482 56 74 / 93 482 56 75 / 93 482 56 77
E-mail KSDL2303@correu.gencat.es
Fax 93 206 04 55

Coloquio

Recursos de apoio ó labor dos SNL/SL. Aproximación xeral ós posibles recursos de apoio. A experiencia do Quebec.

Iolanda Galanes
Jordi Bañeres Barril

Xosé María Pin
Universidade de Vigo

A miña pregunta vai para Iolanda. Dos procesos de intervención lingüística que ela observou en Quebec, ¿serían algúns trasladables ó noso contexto, ou sexa a Galicia, por exemplo ó medio universitario, ou da Administración municipal?

Iolanda Galanes
É unha pregunta bastante ampla que supoño que requiriría un estudio previo. Pero se algo si é posible nunha estadía en Quebec é darse de conta de como se elaboraron determinadas políticas, apréndese un método de traballo e a fin de contas, aínda que hoxe a situación sexa ben distinta, polo que eu percibín, nos anos 60, pola situación das dúas linguas, polo tipo de contacto que tiñan, -o francés daquela era unha lingua B, unha lingua sen prestixio social, aínda que cunha taxa de falantes bastante elevada- existían algúns puntos en común que posiblemente si que serían aplicables aquí. Aínda así penso que isto require un estudio bastante amplio.

Alberte González Montañés
Antes de nada quería felicitar ós dous relatores pola claridade e axilidade na exposición e

además teño unha pregunta para cada un. Para Iolanda unha pregunta que ten que ver co que expuxo sobre o detalle co que a xente de Quebec traballou as cuestión terminolóxicas. A min gustaría saber se nese estudo sobre terminoloxía están pretendendo facer terminoloxía innovadora para eles, refírome en relación ó francés continental, ou se en realidade, limitánselle a recoller os traballos xa realizados no francés europeo. ¿En qué medida están intentando innovar e crear unha terminoloxía propia un pouco á parte?

E para Jordi Bañeres, quería dicir que me sorprende moito o que tiña que ver coa documentación xurídica, o feito de que a levase unha persoa aparte do Centro de Documentación e fose externo ó devandito Centro. ¿Hai algunha razón para iso?

I.G.

Sobre o traballo terminolóxico en Quebec, precisamente o que ten de innovador -e non é casual que exista este desenvolvemento de métodos e de traballo terminolóxico- é que esta intervención xorde para resistir ou loitar nun contexto anglófono, nun mundo moi influenciado por ese contexto, precisamente contra os anglicismos. Esta é unha das causas que motivan esa intervención. Entón eu neste caso, teño a intuición de que no francés europeo existen moitos más anglicismos ca no francés de Quebec. De todos modos, moitas veces, no que é a intervención non sempre se conseguén os resultados óptimos. Aínda así, si que collen do francés europeo aquello que lles interesa, pero, principalmente, eles saben cal é o seu inimigo e actúan e interveñen aí, basicamente cos criterios propios. É moito máis dinámica a intervención terminolóxica en Quebec, moitísimo máis, do que en Francia, con diferencia.

J.B.

Ben, hai una explicación de tipo organizativo, simplemente que nós estamos dentro do sistema xerárquico estratificado de xeito diferente de onde está o Servicio Xurídico. Pero hai ademais unha cuestión de orde de magnitud, en xaneiro do 97, sobre temas de derecho lingüístico dispuxán de 11.000 documentos, cun crecemento naquel momento de 1.300. Neste momento xa deben contar cuns 14.000 porque houbo un crecemento vertiginoso e polo tanto non estamos capacitados, desde o Centro de Documentación, para asumir todo este volume.

Valentín García

Concello da Estrada. Presidente da COTENOL.

Eu teño unha pregunta para Jordi Bañeres. Unha das cousas que me chamou a atención foi que dixeses que o fondo doutras asociacións e doutros colectivos pode estar situado no voso Centro de Documentación. Quería saber qué tipo de convenio, no caso de asinarse un convenio, ou en base a qué se establece ese contrato entre o Centro de Documentación e esas asociacións que poden aglutinar toda a súa documentación no fondo.

J. B.

Pois, por exemplo algunha asociación de militancia lingüística, cando desapareceu ou daba o fondo á Biblioteca de Cataluña, que é un magma, ou ben podían dar a nós. Neste caso como nós xa tiñamos unha relación con eles -porque a política de relacións públicas é básica-, pasábanos ó fondo. Á parte disto, tamén está o caso de asociacións por exemplo en Cataluña de amizade co Alguer, que sabedes que é unha poboación da Sardenha na que falan catalán. Eles son unha entidade que ten a súa sede social nun hotel, reúnense na casa dealgúns amigos, fan unhas cantas actividades, organizan viaxes. ¿Onde poden ter os seus materiais? Pois téñenos no Centro, e nós disponémoslo. Unha asociación de amizade con Occitania, ten tamén un local moi pequeno e alí non lles caben os materiais. Ademais se estas asociacións pequenas se dedicán a prestar libros, non prestan, pérdenos, porque os libros desaparecen. Entón o mellor é dicir: nós temos os libros mentres nos chegan como novidade, facemos as recensións, os nosos comentarios, dámolos a coñecer e a continuación cando xa pasaron por quen tiñan que pasar, enviámolos directamente ó Centro de Documentación. Nós alí xa o gardamos de maneira sistemática e polo tanto temos controlado o préstamo, etcétera. É unha organización que beneficia a ambas partes.

Logo tamén está a cuestión das fronteiras que configuran unha asociación de militancia todo isto é un magma de recantos difusos que tería que detallarse moito e tampouco ten interese. Pero ningúen o toma como se o estivesen controlando. Trátase de realizar unha política escrupulosa de respecto ós dereitos de autor. O que si que se ten que ter sempre claro é que todos os traballos inéditos de calquera orixe, non se poden deixar fotocopiar. Precisamente porque os autores depositaron en ti a súa confianza e deronche un traballo, o que menos podes fazer é dálo para o copietao. Cando se sabe isto, este é precisamente o xeito de xerar confianza, xa que os universitarios dinlo uns ós outros e van enviando cousas. Así imos recibindo materiais, pero hai que ser escrupulosos. Se a alguén lle interesa algo, pois ten lapis e bolígrafo, pero nada de photocopies.

Socorro García Conde

Para adquirir fondos de diversa orixe, ¿o Centro de Documentación ten que se dirixir a eles ou hai xa un vínculo de colaboración espontáneo?, ¿todo o mundo que produce algo, envíao inmediatamente ó Centro de Documentación?

J.B.

Hai o que se chama a biblioteca depósito, que tería que existir, estaba prevista xa desde o ano 82, no programa do PSOE, no Estado Español pero non funcionou. Consistía precisamente en que cando alguén tiña materiais que lle sobraban, ou que cría que podían resultar de interese pero non se sabía exactamente para quén, enviábaos a esta biblioteca depósito e entón como estaban as listas de materiais dispoñibles ó alcance de calquera, podía solicitalo a esta biblioteca que servía como unha especie de espacio común. Isto quedou paralizado e polo tanto, facemos o que podemos. Á hora da verdade, poderíamos dicir –é un pouco cínico pero é así- que cando alguén envía unha revista *motu proprio* sen a pedir, significa que ten máis ben pouco interese porque aquí hai más boa vontade que interese.

Parte do que editamos nós tamén se edita desde o Departamento de Cultura e tamén toda unha serie de fondos que temos duplicados ou triplicados e polo tanto témolos en lista para posibles intercambios. Polo tanto a partir de aquí vai chegando material pero sempre tes que facer xestións; a xente non ten xenerosidade espontánea, e cando a ten é precisamente porque é a típica asociación que está moi na periferia, moi perdida. Para entendérmonos, nós recibimos información gratuita, do Alguer precisamente, de Alacante. É más fácil recibir información de Alacante ca do barrio que está ó carón en Barcelona, porque o de Alacante séntese perdidio e supono que na súa concepción está que deseite xeito, mantén un vínculo co que el entende que é o poder, un vencello fantasma. Pero en cambio o veciño pensa que cada un ó seu. Nembargantes, unha vez que se rompen os receos establecese unha relación que vai durando.

S.G.C

Teño outra pregunta tamén moi concreta para Iolanda. Cando falabas de servicios lingüísticos, do número de persoas destes servicios, ¿a que volume de persoas atenden, con tanta xente? Porque desde o punto de vista dos servicios lingüísticos que hai en Galicia, pensar nunha unidade deste tipo con cincuenta persoas, case nos desconcerta, case nos dá incluso medo.

I.G.

Ben, hai que pensar nas grandes empresas de comunicación, non recordo agora ningún exemplo. Hai que pensar no *Bureau de Traduction* do Parlamento Canadense, que creo que é un servicio bastante amplio, no que sobre todo teñen moita producción terminolóxica.

INTRODUCCIÓN

No momento de proceder, como me correspondía, a presentar os II Encontros para a Normalización Lingüística, o mesmo que arrestora, en que me dispón a redactar unhas liñas para a Introducción das actas correspondentes, víñame inescapablemente ó recordo a imaxe dos I Encontros realizados cinco anos antes baixo os auspicios do Consello da Cultura Galega. Algunhas cousas mudaran: comezando pola organización, que en 1993 caera con case todo o seu peso sobre os voluntariosos ombreiros deste servidor (aínda que non faltaran colaboracións moito más voluntariosas cá miña), cos resultados que é doados figurarse, mentres que en 1998 estivo en mans dun equipo non menos esforzado pero máis eficiente, e rematando no escenario, que pasara de ser o modesto local, un tanto escanastrado e pouco confortable (e moi frío!), que con toda a amabilidade e xenerosidade do mundo nos cedera o Museo do Pobo Galego, e para os II Encontros foi un magnífico auditorio, unha das pezas más admirables das excelentes instalacións con que conta o Consello. Tamén se apreciaban mudanzas nos participantes: onte (1998) eran máis ca traxantonte (1993), e polo menos algúns atopábanse nunha situación mellor para desenvolver o seu traballo.

Pero outras cousas, lamentabámonos na inauguración dos II Encontros, continuaban máis ou menos igual. Ó final dos II Encontros revisáronse as conclusións a que se chegara cinco anos antes, e todos ou case tódolos presentes quedaron desagradablemente sorprendidos da súa actualidade. Ó final deste volume poden cotexarse unhas e outras, e o lector xulgará por si mesmo.

¿Cales son as motivacións principais que nos apuxaron a organizar estes II Encontros para a Normalización Lingüística? Constatamos unha profunda insatisfacción no sector, moito más reducido do que sería de esperar pero xa de proporcións e importancia considerables, das persoas que traballan pola promoción do idioma galego. Lévanse tomado iniciativas moi positivas, como a creación dun abano bastante amplio de servicios lingüísticos e de normalización lingüística, pero as persoas ó cargo destes, moitas veces carentes dunha preparación indispensable, séntense adoito faltas de apoio por parte da Administración autonómica, e/ou do organismo en que desenvolven o seu traballo. Bótanse en falta moitas cousas, algunas en principio máis doadas de conseguir (servicios de apoio terminolóxico, por exemplo), e outras más complexas do que parecen (implícacion dos responsables, políticos ou outros, da entidade en que se insire o correspondente servicio). O punto central da reflexión destes II Encontros é o da necesaria coordinación dos servicios, coa participación activa das institucións que os acollen. A vía a que máis insistentemente se apuntou foi a do consorcio, pero esta proposta non pecha, loxicamente, o debate.

Por parte, o Consello da Cultura, como é obvio, ten competencias e medios moi limitados para contribuír a solucionar eses problemas, pero é a nosa vontade explotalos ó máximo, en beneficio de todos. Claramente, unha cousa que entra no ámbito de competencias do Consello é a análise das situacións e a elaboración de proposta de solucións para presentar ós poderes públicos que contan coa potestade e os medios para aplicalas. É obvio que a preparación duns Encontros coma estes constitúe unha boa achega no camiño indicado, pois dá a oportunidade para que determinadas persoas (conferenciantes e relatores) avancen na reflexión das cuestións suscitadas e proponan puntos de vista e vías de abordaxe ós participantes, ó mesmo tempo que facilitan o encontro e mailo intercambio aberto de ideas e de experiencias entre todos. Este é o ánimo co que queremos comenzar os Encontros.

Unha última palabra sobre a necesidade de colaboración entre as distintas institucións públicas de cara a conseguir o obxectivo que nos move a todos e a todas: a promoción do idioma galego. A creación de servicios e equipos lingüísticos e de dinamización sociolingüística constitúe unha ferramenta de importancia estratégica para achegármos a este obxectivo. Pero as persoas que desenvolven o seu labor neles precisan, ademais de moitas cousas concretas que veñen recla-

mando con moito comedimento, con todo o dereito e con toda a razón (formación e medios axeitados, condicións laborais dignas, orientación desde fóra, integración no interior dos organismos en que desenvolven o seu labor, etc.) un horizonte global que dea sentido ás súas fatigas locais. Precisan sentirse partícipes dun proceso colectivo que avanza, todo o cautelosamente que se considere oportuno pero con firmeza e sen trasacordos, cara a uns obxectivos que non teñen que ser grandiosos, abonda con que sexan concretos, e que poden ser modestos pero polo menos deben ser discernibles. O establecemento de mecanismos de colaboración entre os distintos organismos que traballan pola promoción do idioma, comezando polos propios servicios e equipos, e seguindo por institucións como as que colaboraron na realización destes Encontros ou que dunha ou outra maneira participaron nas actividades desenvolvidas, pode constituír un paso no sentido indicado, quizais pequeno, pero indubidablemente significativo. Os organismos publicamente responsables disto, comezando polo propio Consello, deben facer todo o posible para que ningún se sinta illado, sen apoio, sen perspectivas, sen motivacións e sen medios á hora de realizar a súa contribución para o fomento dun dos nosos bens, cultural e colectivo, máis valioso, un ben que anda, non nos enganemos, en moito perigo: o idioma do país.

Henrique Monteagudo

ARQUIVO DE PLANIFICACIÓN E NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA/CENTRO DE DOCUMENTACIÓN SOCIOLINGÜÍSTICA DE GALICIA

*Henrique Monteagudo
APNL*

Sentadas na Introducción a este volume as liñas esenciais da visión en que repousa a organización destes Encontros, que é a mesma que informa o Arquivo de Planificación e Normalización Lingüística-Centro de Documentación Sociolingüística de Galicia, na presente contribución limitáremos a describir a realidade institucional do Consello da Cultura Galega, realidade que constitúe o marco en que se insire o devandito Arquivo. Esta exposición, que noutro contexto puidera semellar escusada, cobra todo o seu sentido se se ten en conta o relativo descoñecemento sobre o Consello da Cultura Galega. Na última parte da exposición, deterémonos con más vagar no propio Arquivo.

O Consello da Cultura Galega

O Consello da Cultura Galega é unha institución oficial, con rango estatutario, non gobernamental, representativo do mundo cultural galego, e de carácter basicamente consultivo, e que ten como finalidade a defensa e promoción dos valores culturais galegos. A súa existencia vén determinada polo artigo 32 do Estatuto de Autonomía de Galicia, desenvolvido nunha específica Lei do Consello da Cultura Galega (8/1983, do 8 de xullo). Nesta Lei aparece definido como "órgano con personalidade xurídica propia e plena capacidade para o cumprimento dos seus fins" (art. 3). Trátase, xa que logo, dun organismo dotado de completa autonomía respecto das outras institucións da Comunidade autónoma, e nomeadamente verbo da Xunta de Galicia. É unha institución bastante orixinal, sen paralelo exacto noutras países, nin sequera nas outras nacionalidades históricas do Estado. O seu carácter representativo da cultura galega vén dado fundamentalmente a través da súa composición, da que falarei un pouco máis adiante.

Entre as súas competencias cóntanse (art. 6):

- fomento da lingua e a cultura galegas;
- a análise de cantas cuestións atinxan ó patrimonio cultural galego;
- a valoración das necesidades culturais do pobo galego;
- asesoramento ós poderes públicos de Galicia;
- a consulta a estes;
- a presentación de informes e propostas ás institucións da Comunidade autónoma;
- a organización de actuacións culturais adecuadas ós seus fins.

Para a consecución destes fins, e no ámbito das súas competencias, o Consello da Cultura Galega ten capacidade de iniciativa, investigación e organización. Reparando nas súas competencias, bótese de ver que se trata dun organismo de estudio, deliberación e consulta, cunha marxe para as actuacións de dinamización cultural, pero carente de mandato executivo.

O Pleno do Consello ocupa o seu centro de gravidade. Compóneno representantes de institucións culturais (nun número variable, arredor de quince), persoas a título individual (dez), o conselleiro de Cultura da Xunta de Galicia e mailo presidente do propio Consello, elixido polo Pleno mediante votación secreta. As institucións representadas son: A Real Academia Galega, a Real